

4. ΤΥΠΙΚΕΣ ΣΚΗΝΕΣ

Φλώρα Π. Μανακίδου

ΕΕ 2025

Βασική γενική βιβλιογραφία

- Arend, W. (1933). *Die typischen scenen bei Homer* (Vol. 7). Georg Olms Verlag.
- **Edwards, M.E.** *Homer. The poet of the Iliad*, 1987 (= Ομηρος, ο ποιητής της Ιλιάδος: ελλην. μτφρ. εκδ. Καρδαμίτσα, Αθήνα, 2001). **κεφ.7.**
- Austin, N. (1975). *Archery at the dark of the moon: poetic problems in Homer's Odyssey*. Univ of California Press.
- **Clark M.** Λογότυποι, μέτρο και τυπικές σκηνές, *The Cambridge Companion to Homer*, 2004 (ελλην.μτφρ.2013), 157-182
- Louden, B. (2002). *The Odyssey: structure, narration, and meaning*. Taylor & Francis US.
- Edwards, M.E. (1992). Homer and the oral Tradition: the type-scene, *Oral Tradition* 7, 283-330 (όποιος το θέλει μου το ζητά)
- Calhoun, G.M. (1933). Homeric Repetitions, *University of California Publications in Classical Philology* 12, 1.1–26 (όποιος το θέλει μου το ζητά)
- Krischer, T. (1971). *Formale Konventionen der homerischen Epik* (Vol. 56). CH Beck.

Τυπικές σκηνές

- Επαναλαμβανόμενες καταστάσεις που ο ποιητής αφηγείται με βάση ένα λίγο έως πολύ σταθερό σχήμα.
- Εντούτοις καμία από όλες αυτές τις περιγραφές μιας ομάδας δεν μοιάζει εντελώς με τις άλλες της ομάδας και παρόλες τις πολλές λογοτυπικές επαναλήψεις, δεν αποτελούν αυτούσιες επαναλήψεις. Όλες όμως έχουν ίδια δομή και στη σύνθεσή τους χρησιμοποιούνται σε μεγάλο βαθμό τα ίδια λογοτυπικά στοιχεία.

- Ας θυμηθούμε ότι στο 1/3 του ποιήματος της *Ιλιάδος* υπάρχουν επαναλήψεις και το υπόλοιπο έργο έχει αμέτρητες ομάδες λέξεων που ο ποιητής χρησιμοποιεί πολύ συχνά. Στους πρώτους 25 στίχους της Ιλ. Ο Parry βρήκε 29 εκφράσεις που επαναλαμβάνονται στους πρώτους στίχους της *Ιλιάδος* και αντιστοίχως στην *Οδ.* 34.

γενικά

- ο ποιητής είναι «οπλισμένος» με ένα apparatus από παραδοσιακές εκφράσεις για συγκεκριμένα δεδομένα που του επιτρέπουν να τα χρησιμοποιεί αυτούσια μέσα στις ίδιες μετρικές συνθήκες. Αυτό του εξασφαλίζει μεγάλη οικονομία. Είναι όμως ότι έτσι περιορίζεται η ποιητική του ελευθερία; Πρέπει να λάβουμε υπόψη τις συνθήκες δημιουργίας και παρουσίασης. Δεν είναι απολύτως αυτοσχεδιασμός αυτό που κάνει ένας προφορικός ποιητής που του δίνεται παραγγελιά σε μία εορταστική συγκέντρωση και εκτελεί αυτός ένα συγκεκριμένο θέμα. Υπάρχει και το περιθώριο για προετοιμασία, στοχασμό, επιλογή πριν από την παρουσίαση. Έχει να επιλέξει από πολλά δεδομένα, σίγουρα όχι από το τίποτα. Συνθέτει έχοντας έλεγχο του υλικού. Χρησιμοποιεί μια συγκεκριμένη φόρμουλα σε διαφορετικά συμφραζόμενα ώστε να αναδείξει κάτι και να εμβαθύνει κάτι.
- Άρα και σε μια τυπική σκηνή (οπλισμού) δεν παίρνει μηχανικά κάτι και το επαναλαμβάνει αβίαστα, μηχανικά.

βασική παρατήρηση

- καμία περιγραφή δεν είναι απολύτως ίδια με κάποια άλλη. Κάθε περίπτωση είναι μοναδική και συχνά ειδικώς προσαρμοσμένη στα συμφραζόμενά της.(Edwards 96).
- Άρα: καλό είναι να διαβάζουμε τις τυπικές σκηνές μέσα στα εκάστοτε συμφραζόμενά τους και να διακρίνουμε διαφορές και ομοιότητες ή εμφάνσεις

Βασικά είδη τυπικών σκηνών

- **A. Οπλισμός πολεμιστή. Μονομαχία μέσα στη γενική μάχη (βλ. πκ.)**
- Fenik, B. (1968). *Typical Battle Scenes in the Iliad: Studies in the narrative techniques of Homeric battle description* (Vol. 21). F. Steiner.
- Armstrong, J.L. (1958). The arming motif in the Iliad, *American Journal of Philology (AJPh)* 79, 337-54
- **B. Σκηνή ικεσίας (βλ. πκ.)**
- **Γ. Θυσία, προετοιμασία και βρώση ενός γεύματος (βλ. πκ.)**
- Bettenworth, A. (2004). *Gastmahlszenen in der antiken Epik von Homer bis Claudian: diachrone Untersuchungen zur Szenentypik* (Vol. 153). Vandenhoeck & Ruprecht.
- **Δ. Υποδοχή ξένου, φιλοξενία (με διάφορους ξένους) (βλ. πκ.)**
- **ένδυση**
- **Ε. Θαλασσοπορία και χερσαία ταξίδια, όνειρα, αναχώρηση για ύπνο**
- **ΣΤ. σκέψη (συλλογισμός) πριν από μία απόφαση, συνέλευση (άγορή), όρκος**
- **Ζ. Λουτρό**
- **Ή πέντε γενικές (Edwards): μάχες, κοινωνικές συναναστροφές, ταξίδια, τελετουργίες, αγορεύσεις και συλλογισμοί με πολλές υποκατηγορίες (π.χ. οι τελετουργίες: θυσίες, προσευχές, ταφικά τελετουργικά, οiwονοί, σπονδές, ορκωμοσίες, καθαρμοί).**
- * ΕΔΩ εξετάζονται με επιλογή χωρίων από την *Ιλιάδα* και την *Οδύσσεια* τα Α,Β,Γ,Δ.

Α. ΟΠΛΙΣΜΟΣ ΠΟΛΕΜΙΣΤΗ (Κείμενα

4.Α.Οπλισμός1)

- **Γ 328-338:** ο Πάρις πριν από μονομαχία με Μενέλαο, : από τους 9 στίχους οι 8 τυπικοί και νέο είναι ο θώρακας του αδελφού του Λυκάονος (ο Πάρις είναι τοξότης και δεν έχει βαρύ αμυντικό οπλισμό). Στο Γ 17 φορά δέρμα **λεοπάρδαλης**. «Στον ανυπόληπτο Π. δίνεται ο βασικός εξοπλισμός με ελάχιστες λεπτομέρειες» (sic Kirk).
- **Λ 15-55** (ο Αγαμέμνων). Ερχεται μετά την αποτυχία Λιτών (Ι) και μετά την δολώνεια (Κ). Τιμάται ο ήρωας με 9 στ. (με έμφαση στον) για ***θώρακα** (πολύπλοκη κατασκευή) και 8 για ****ασπίδα**, από 1 στ. για ξίφος (με χρυσά καρφιά), περικεφαλαία, ακόντια (2), λάμψη (45, πρβ. Αχιλλέα) και μια βροντή ως τέλος της σκηνής. Η ανάπτυξη της σκηνής σηματοδοτεί τη σπουδαιότητα της περίπτωσης (Kirk). Πρόκειται για μια πολύ σημαντική σκηνή για τον Αγ. (κι ανυπομονησία). Και γενεαλογικό δένδρο! Περικνημίδες και περικεφαλαία συμβατικά. Ο οπλισμός είναι πολύτιμος. Αρπαγή οπλισμού θεωρούνταν η μεγαλύτερη απώλεια. *Εδώ ο **θώραξ** είναι **ξεινήϊον** από Κύπρο (Κινύρας).** μοναδική η λέξη **ἄσπης** (αντί **σάκος**). Εδώ αναφέρεται ότι πρόκειται για τον βασιλιά της πολυχρύσου Μυκήνης.

Α. ΟΠΛΙΣΜΟΣ ΠΟΛΕΜΙΣΤΗ

- **Π 130-54** (ο Πάτροκλος): Αξίζει μια ακριβής αντιβολή με οπλισμό του Πάρη. Οι στίχοι 130-3=Γ 330-2, οι στ. 135-8= Γ 334-7,. Ο στ.139 παραλλάσσει λίγο τον Γ 338 ἄλκιμα δοῦρε-ἄλκιμον ἔγχος.
- 4 επιπλέον στίχοι που εξηγούν γιατί δεν πήρε το δόρυ του Αχιλλέα (δώρο Χείρωνα στον Πηλέα) και συνειδητοποίηση ότι ο Π. δεν είναι ίσος με τον Αχιλλέα.
- Επίσης τα ἄλογα. Και εμφάνιση ενός ηνίοχου τιμής ἔνεκεν του Αυτομέδοντος. Ξάνθος (κοκκινωπός), Βαλίος (στικτός), Πήδαςος (ο θνητός ἵππος που σκοτώνεται από Σαρπηδόνα)

Α. ΟΠΛΙΣΜΟΣ ΠΟΛΕΜΙΣΤΗ

Τ 364- 424 (ο Αχιλλέας): « η πιο περίτεχνη από τις ανάλογες περιγραφές στο έπος» (Kirk)

Η έμφαση στη λάμψη χρυσής ασπίδας στην αρχή και μετά 398 προς το τέλος (πβ. Λ 45), περικεφαλαίας, δόρυ Πηλέως (πάλι όπως στο Π), λεπτομερής προετοιμασία του άρματος (εδώ ηνίοχος ο Αλκιμος ή Αλκιμέδων).

- **όλη η περιγραφή της ασπίδας δίνεται νωρίτερα στη Σ** (**έκφρασις** ασπίδος, τότε που ακούμε πώς αυτή κατασκευάζεται από τον Ήφαιστο).
- **Ε 733-747**. (μία θεά, η πολεμική Αθηνά): τρομερή αιγίδα του Δία με φοβερές μορφές βίας, χρυσή περικεφαλαία, χιτώνας ποδήρης, σεμνότητα.

Πίνακας 1. Χάλκινη ασπίδα από το Ιδαίον άντρο (Μουσείο Ηρακλείου αριθ. 7).
Από το K. Fittschen, *Arch. Hom.* N πίν. 1.

και μάλιστα ένα παράδειγμα διαθέτει και χάλκινη στεφάνη (Snodgrass, *Arms and Armour of the Greeks* [Ithaca, N. Y. 1967] 32-33, 43-44· του ίδιου *Early Greek Armour and Weapons* 37-49)· βλ. N 192-3 σημ.
Τα πλησιέστερα πινάκια

4 σκηνές οπλισμού: σύγκριση
(Πάρις Γ, Αγαμέμνων Λ, Πάτροκλος Π, Αχιλλέας Τ)
ΤΕΥΧΕΑ ΚΑΛΑ

- Περικνημίδες (κνημίδες): Γ 330-331, Λ 17-18, Π 131-2, Τ 369-70
- Θώρακας (θώραξ): Γ 332-3, Λ 19-28, Π 133-4, Τ 371
- Ξίφος: Γ 334-5, Λ 29-31, Π 135-6, Τ 372-3
- Ασπίδα: Γ 335 (σάκος), Λ 32-40 (άσπίς), Π 135-6 (σάκος), Τ 373-80 (σάκος).
- Περικεφαλαία: Γ 336-7 (κυνέη), Λ 41-2 (κυνέη), Π 137-8 (κυνέη), Τ 380-3 (τρυφάλεια). Πιο συχνή η λέξη κόρυς (46Χ) δεν απαντά εδώ. Κυνέη 28Χ. **Λόφος** κινούμενος επίσης. Πβ. Ζ 466 κ.εξ.
- Δόρυ (ἔγχος): Γ 338, Λ 43-5, Π 139-44, 387-91

Κείμενα 4.Α. Οπλισμός2

(κείμενα σς 4.α.Οπλισμός 2

ΠΑΡΑΛΛΑΓΕΣ/ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΣΚΗΝΕΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ δηλ. όταν απουσιάζει ο οπλισμός και αντικαθίσταται με κάτι παρόμοιο ή ΕΠΕΚΤΑΣΕΙΣ (που περιέχουν κάτι σημαντικό και ενδιαφέρον):

π.χ. **Δ 370 κ.εξ.** (αντί οπλισμού Διομήδη για την αριστεία του στην Ε, ο Αγαμέμνων διηγείται τα άθλα του πατέρα του Τυδέως και στην **Ε 3-8** η Αθηνά ρίχνει πυρ να λάμπει από ασπίδα και περικεφαλαία του). Σ 203 κ.εξ. (ο Αχιλλέας εμφανίζεται για να τρομάξει τους Τρώες και η Αθηνά του ρίχνει χρυσό σύννεφο ως υποκατάστατο θώρακος και περικεφαλαίας). **Μ 310** κ.εξ (Σαρπηδόνας μιλά για την τιμή του και είναι και παραίνεσις, προτροπή προς τον Γλαύκο, αλλά προηγείται σκηνή ασπίδας).

στις παραλλαγές αναγνωρίζουμε την πρωτοβουλία του επικού ποιητή έναντι της παράδοσης, η προσωπική επιλογή έναντι της δύναμης της τυπικότητας (Edwards 99).

Βιβλιογραφία (επιλεκτικά)

- Fenik, B. (1968). *Typical Battle Scenes in the Iliad: Studies in the narrative techniques of Homeric battle description* (Vol. 21). F. Steiner.
- Armstrong, J.L. The arming motif in the Iliad, *American Journal of Philology (AJPh)* 79, 1958, 337-54 pdf.
- Fenik (Summary): “The result [of this study] demonstrates that almost all the *Iliad*’s battle narrative consists of an extensive, but limited, store of ‘typical’ or repeated details and action-sequences which undergo numerous and repeated combinations.”
- Krischer, T. (1971). *Formale Konventionen der homerischen Epik* (Vol. 56). CH Beck

- στις παραλλαγές αναγνωρίζουμε την πρωτοβουλία του επικού ποιητή έναντι της παράδοσης, η προσωπική επιλογή έναντι της δύναμης της τυπικότητας

Γ. ΣΚΗΝΕΣ ΘΥΣΙΑΣ (κείμενα σε 4.Γ.Θυσία A.B.H, γ)

- Αυτή η σκηνή περιγράφει τις πράξεις μιας μεγάλης θρησκευτικής τελετής (δρώμενα που συνοδεύονται και από λεγόμενα, δηλαδή την *εὐχήν, ἄράν, ὕμνον*).
- 21 διαφορετικά στοιχεία (Arend 1933)

4.Γ. 1. *Ιλιάς* Α 447-74 (Χρύσης)

... τοὶ δ' ὦκα θεῶ ἱερὴν **ἐκατόμβην**
ἐξείης ἔστησαν ἐϋδμητον περὶ βωμόν,
χερνίψαντο δ' ἔπειτα καὶ οὐλοχύτας ἀνέλοντο.
τοῖσιν δὲ Χρύσης μεγάλ' εὖχετο χεῖρας ἀνασχών· (450)
κλῦθί μευ ἀργυρότοξ', ὃς Χρύσῃν ἀμφιβέβηκας
Κίλλάν τε ζαθέην Τενέδοιό τε ἴφι ἀνάσσεις·
ἦ μὲν δὴ ποτ' ἐμεῦ πάρος ἔκλυες εὖξαμένοιο,
τίμησας μὲν ἐμέ, μέγα δ' ἴψαο λαὸν Ἀχαιῶν·
ἦ δ' ἔτι καὶ νῦν μοι τόδ' ἐπικρήνηνον ἐέλδωρ· (455)
ἦδη νῦν Δαναοῖσιν ἀεικέα λοιγὸν ἄμυνον.
Ὡς ἔφατ' εὐχόμενος, τοῦ δ' ἔκλυε Φοῖβος Ἀπόλλων.

συνέχεια

Ὡς ἔφατ' εὐχόμενος, τοῦ δ' ἔκλυε Φοῖβος Ἀπόλλων.
αὐτὰρ ἐπεὶ ῥ' εὗξαντο καὶ οὐλοχύτας προβάλλοντο,
αὔερυσαν μὲν πρῶτα καὶ ἔσφαξαν καὶ ἔδειραν,
μηρούς τ' ἐξέταμον κατὰ τε κνίσῃ ἐκάλυψαν (460)
δίπτυχα ποιήσαντες, ἐπ' αὐτῶν δ' ὠμοθέτησαν· καῖε δ' ἐπὶ
σχίζῃς ὁ γέρων, ἐπὶ δ' αἶθοπα οἶνον
λεῖβε· νέοι δὲ παρ' αὐτὸν ἔχον πεμπώβολα χερσίν.
αὐτὰρ ἐπεὶ κατὰ μῆρε κἀη καὶ σπλάγχνα πάσαντο,
μίστυλλον τ' ἄρα τᾶλλα καὶ ἀμφ' ὀβελοῖσιν ἔπειραν, (465)
ῥπτησάν τε περιφραδέως, ἐρύσαντό τε πάντα.
αὐτὰρ ἐπεὶ παύσαντο πόνου τετύκοντό τε δαῖτα
δαίνυντ', οὐδέ τι θυμὸς ἐδεύετο δαιτὸς εἵσης.

αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἔντο,
κοῦροι μὲν κρητῆρας ἐπεστέψαντο ποτοῖο, (470)
νώμησαν δ' ἄρα πᾶσιν ἐπαρξάμενοι δεπάεσσιν·
οἳ δὲ πανημέριοι μολπῇ θεὸν ἱλάσκοντο
καλὸν αἰείδοντες παιήονα κοῦροι Ἀχαιῶν
μέλποντες ἐκάεργον· ὃ δὲ φρένα τέρπετ' ἀκούων.

χαρακτηριστικά θυσίας 1

- προσευχή σε θεό
- ζώα γύρω από το βωμό *έξείης*, δηλ. στη σειρά
- ο κύκλος καθαγιάζεται και οι θύτες κυκλώνουν το θύμα, εξαγνισμός με νερό και από ένα καλάθι παίρνουν σπόρους κριθαριού (*οὔλοχύται*) για να πασπαλίσουν το σφάγιο, με προσευχή και μετά τους ρίχνουν πάνω στο σφάγιο

Θυσία συνέχεια

- τραβούν τα κεφάλια των θυμάτων προς τα πίσω (αυέρυσσαν) και τα στρέφουν στον ουρανό (459)
- σφάζουν, γδέρνουν (45()), ξεχωρίζουν κόκαλα μηρών και αλείφουν με 2 στρώσεις λίπους 460 *κνίση ἐκάλυψαν* έτσι ώστε τα μεριά να είναι στο μέσο, 461 *δίπτυχα*
- απλώνουν επάνω ωμό κρέας, 461 *ώμοθέτησαν* (από διάφορα μέρη του σώματος και συμβολίζουν την προσφορά, βλ. ξ 427 κ.εξ.)

Θυσία συνέχεια

- ο ιερέας (εδώ Χρύσης) τα ψήνει σε σούβλα περασμένα και ραίνει με σπονδή κρασιού 462 κ.εξ.
- αφού η φωτιά κάψει το μερίδιο του θεού, τρώνε τα εντόσθια (σπλάγχνα 464)
- τεμαχίζουν (μιστύλλω) το υπόλοιπο σφάγιο, ψήνουν τα κομμάτια σε πενταπλές σούβλες, όβελοί, 465
- τραβούν, έρύσαντο, το κρέας από τη φωτιά, όταν ροδίσει
- και ετοιμάζουν συμπόσιο 466 κ.εξ. Αρχίζει το κοσμικό γεύμα

4.Δ. Υποδοχή ξένου, φιλοξενία (*Οδύσσεια*) (κείμενα σε 4.Δ.Τυπικές σκηνές: υποδοχή ξένου)

- Το μοτίβο του ξενισμού αναπτύσσεται σε εκτενείς σκηνές φιλοξενίας, π.χ. α, γ, δ. Ο Οδυσσέας είναι ο ίδιος ένα είδος ξένου, φιλοξενούμενου στην Καλυψώ (ε) και στους Φαίακες (η-ν), μετά γίνεται ξένος του Εύμαιου (ξ) και στο ίδιο του το παλάτι (ρ-φ). Και στους Απολόγους του επίσης είναι συχνά ξένος (στον Αίολο, στον Κύκλωπα, στην Κίρκη)

4. Δ. Υποδοχή ξένου, φιλοξενία (στην *Οδύσσεια*)

- Εδώ κάποιες παραλλαγές: ο οικοδεσπότης παίρνει το δόρυ του ξένου, πριν από το γεύμα ετοιμάζεται λουτρό για τον κουρασμένο ξένο και μετά από το γεύμα ο ξένος ερωτάται για το όνομα και την καταγωγή του.
- Υπάρχει και η δυνατότητα παράτασης της παραμονής του ξένου για περισσότερες της μίας ημέρας.* Και σε αυτή την περίπτωση ως τυπικά στοιχεία έχουμε και 1) περιγραφή 2^{ου} γεύματος, 2) ετοιμασία χώρου κατάκλισης, 3) ανταλλαγή δώρων κατά τον αποχωρισμό.
- * η καλύτερη περίπτωση είναι η πλουσιοπάροχη φιλοξενία του Τηλέμαχου από τον Μενέλαο και την Ελένη στην Σπάρτη που σχεδόν ενοχλεί τον Τηλέμαχο.

4. Δ. Υποδοχή ξένου, φιλοξενία (Οδύσσεια, συνέχεια)

- Επίσης δίνεται διεξοδικά το γεύμα: δούλοι κάνουν προετοιμασίες (φέρνουν νερό για να πλυθούν οι ξένος και οικοδεσπότης, στρώνουν τραπέζι), έπειτα φέρνουν και αποθέτουν στο τραπέζι το φαγητό, οι δύο συνδαιτυμόνες αρχίζουν να τρώνε και η σκηνή κλείνει με έναν επιλογικό στίχο.

ρ 291-310

- Και μια ακόμη λιγότερο τυπική σκηνή υποδοχής ξένου
- Αυτή τη φορά οικοδεσπότης είναι ένας σκύλος!!
- ΑΡΓΟΣ
- * άσκηση να διαβαστεί η σκηνή από μετάφραση και να δοθούν τα κύρια σημεία που σας έκαναν εντύπωση.

Το σκυλί Άργος, ρ 290-327

- Κι ενώ εκείνοι συναλλάσσοντας τα λόγια τους μιλούσαν, ένα σκυλί που ζάρωνε, σήκωσε ξαφνικά τ' αφτιά και το κεφάλι του – ο Άργος του καρτερικού Οδυσσέα! Τον είχε ο ίδιος μεγαλώσει, όμως δεν πρόλαβε να τον χαρεί· πρωτύτερα αναχώρησε να πάει στην άγια Τροία. Τα πρώτα χρόνια οι νιούτσικοι τον έβγαζαν κυνήγι, και κυνηγούσε αγριοκάτσικα, ζαρκάδια και λαγούς. Μετά τον παραμέλησαν, αφότου ο κύρης του ταξίδεψε μακριά, και σέρνονταν στην κοπριά, χυμένη σε σωρούς από τις μούλες και τα βόδια στην αυλόθυρα μπροστά, απ' όπου του Οδυσσέα οι δούλοι σήκωναν κάθε τόσο να κοπρίσουν το μέγα τέμενός του.

Εκεί τώρα σερνόταν το σκυλί, μ' αμέτρητα τσιμπούρια ο Άργος. Κι όμως, αναγνωρίζοντας τον Οδυσσέα στο πλάι του, σάλεψε την ουρά και κατέβασε πάλι τ' αφτιά του, όμως τη δύναμη δεν βρήκε να φτάσει πιο κοντά στον κύρη του. Τον είδε εκείνος, και γυρίζοντας αλλού το βλέμμα του, σκούπισε ένα δάκρυ – από τον Εύμαιο κρυφά, για να τον ξεγελάσει*. Ύστερα μίλησε ρωτώντας:

Ο Οδυσσέας

- «Εύμαιε, τι παράξενο· τέτοιο σκυλί μες στις κοπριές να σέρνεται, φαίνεται η καλή του ράτσα. Δεν ξέρω ωστόσο και γι' αυτό ρωτώ· εξόν από την ομορφιά, ήταν και γρήγορο στο τρέξιμο; ή μήπως έτσι, σαν τους άλλους σκύλους που τριγυρίζουν στα τραπέζια των ανδρών*, και τους κρατούν οι άρχοντες μόνο για το καμάρι τους;»
- * Αριστοφάνης *Αχαρνείς* 1159 κε.ξ.

βασική παρατήρηση

- καμία περιγραφή δεν είναι απολύτως ίδια με κάποια άλλη. Κάθε περίπτωση είναι μοναδική και συχνά ειδικώς προσαρμοσμένη στα συμφραζόμενά της.(Edwards 96).
- Άρα: καλό είναι να διαβάζουμε τις τυπικές σκηνές μέσα στα εκάστοτε συμφραζόμενά τους και να διακρίνουμε διαφορές και ομοιότητες ή εμφάνσεις

Ιλιάς Α

- Edwards, M. W. (1980). Convention and Individuality in Iliad 1. *Harvard Studies in Classical Philology*, 84, 1-28. pdf.